

Sähköherkät ry

Kansallisen sisäilmaohjelman valmistelussa mentävä juurisyihin

Sisäilmaongelmien hinta Suomessa on vuosien saatossa vain kasvanut. Ensinnä kärsivien ihmisten tilanne on pahentunut: järkyttävimpiä seuraamuksia ovat olleet lasten huostaanotot perheen kelvollisen asunnon puuttuessa. Seurauksena monen luottamus yhteiskuntamme oikeudenmukaisuuteen on romahtanut. Toiseksi, kansallisesta pääomastamme suuri osa on sitoutunut rakennuskantaan ja tämä varallisuus on rapautunut sisäilmaongelmien takia. Se on vitsaus, joka viestii vahvasti sitä, että ratkaisuisa olisi viimein mentävä asioiden juureen asti.

Sähköherkät ry antoi 27.12.2017 lausunnon ohjelmaan. Meitä myös haastateltiin kahdenvälisessä tapaamisessa THL:n toimesta. Valitettavasti koemme kuulemisista huolimatta yhä uudestaan, että esiintuomaamme tutkimustietoa saatikka potilaiden sairastumisen riittävää ymmärtämistä ei ohjelmaluonnoksessa ole näkyvissä.

Toimme haastateltaessa esille, että homealtistuksesta seuraa usein kemikaali- ja viimeisenä sähköherkkyys. Valistuksemme yksi tavoite on ollut katkaista, jos mahdollista, tämä etenevä kehitys. Lähtökohtana, jota mekin tuemme, on siis sisäilmaongelmaan puuttuminen konkreettisin toimin.

Yhdistyksemme tekemä pienimuotoinen kysely vahvisti mm. ruotsalaistutkimuksesta jo tunnetun oirekuvien päällekkäisyyden eli noin 35%:lla vastaajista oli sekä home-, kemikaali- että sähköherkkyys. Peräänkuulutimme asiasta perusteellista kansallista tutkimusta, käytämmehän juuri Suomessa eniten mobiilidataa maailmassa ja olemme siten myös tiennäyttäjiä. Ohjelma ei noteeraa uutta teknologiaa riskien arvioinnissa, vaikka esim. Saksassa kokonaisvaltainen Baubiologia on tehnyt niin jo vuosikymmeniä (!!). Viranomaisvastuu koko väestöä koskehtavassa asiassa ei tässä kohdin toimi ollenkaan, vaan mennään teollisuuden lobbareiden kritiikittömässä ihailussa. Muuksi sitä on vaikea selittää.

Pettyneitä olemme siksi, että ohjelmassa hoitoa koskevissa asioissa hallitsee Työterveyslaitoksen ”huolinäkemyt”. Olemme antaneet tästä vielä sähköistä palautetta luonnoksen valmistuttua. Tiedämme kokemuksesta, että sähköherkkyden puhkeaminen on niin raju kokemus, että useimmiten paluuta normaalielämään ei enää ole, ja muutos vähäsähköisempään, kun myös muuten mahdollisimman puhtaaseen ympäristöön on keskeistä. Yhdymme mm. Homepakolaisten lausumaan, jossa he ovat asettuneet tätä psykologisoivaa näkemystä vastaan, peläten sen heikentävän sisäilmasta sairastuneiden tilannetta entisestään. Yhdymme myös ammattijärjestö OAJ:n kritiikkiin ohjelmaa kohtaan. Pahinta mitä hoitamaton ongelma tekee, on ihmisten syrjäytyminen yhteiskunnasta, perheiden hajoamiset ja ongelmien kasvaminen ylisukupolviseksi. Tällaiseen Suomessa ei ole varaa.

Ohjelmassa on toki pyrkimys korjata rakentamisen virheitä, mikä tarkoittaa altisteiden vähentämistä. Koska ratkaisuja on löydettävä, olemme tarjonneet halukkuuttamme osallistua potilasryhmän edustajana asiantuntija- ja neuvonantajaryhmään ja viestintään. Voisimme mahdollisesti konsultoida ympäristöklinikan akuuteissa sähköherkkyyden puhkeamistapauksissa 20 vuoden kokemuksella, jossa ihmisiä on voitu kuntouttaa. Materiaalipakettien tuottaminen verkkoon on vaikuttavuudeltaan heikko tapa viestiä, ja sähköherkkien ollessa kyseessä se on huonoin, joten muutakin tarvitaan ajatellen omaa sisäilmasta oireilevien alaryhmäämme.

Annamme vielä kritiikkiä koskien ohjelman valmistelun prosessia. ”Oikean tiedon” välittämisen näkökulmasta ei ole kovin vakuuttavaa, että Sähköherkät ry, joka on seurannut tieteellistä tutkimuskenttää jo kymmeniä vuosia, on saanut ”huolinäkemyksen” taustalla olevia tutkimuslähteitä käsiinsä Työterveyslaitokselta vasta ponnekkaan pyytämisen tuloksena. Se, että niitä ei ole ollut saatavilla aiemmin järjestöjen kannanottoja varten, heikentää ohjelman valmistelun arvoa. Emme ole vakuuttuneita siitä, että kuntoutus tulee näillä eväillä onnistumaan. Asiasta olisi pitänyt käydä perusteellista keskustelua paljon aikaisemmin, jotta myös järjestöillä oleva tieto olisi oikeasti hyödyttänyt ohjelman valmistelijoita. Tämä ei nyt näytä toteutuneen järjestöjen näkökulmasta.

Vuoropuhelua potilasjärjestöjen kanssa on jatkettava ja parannettava. Ohjelmasta ei saa muodostua kontrolloiva väline vaan hoitotulokset ja ihmisten syrjäytymisen katkaiseminen ratkaisevat.

Espoossa 16.10.2018

Sähköherkät ry

puolesta

Päivi Rekula, arkkitehti, kehittäjä

paivi.rekula@welho.com

050 5514700, lankapuhelin 09-466 190

www.sahkoherkat.fi